

maisema

Laatumaan tiedotuslehti tontti- ja mökkimaailman näkymistä

1
2011

Kalastusluvut kuntoon

Alue-esittely: Kuhmoinen

Suomi
– SAUNAHULLUJEN MAA

Hyvä Lukija!

Perheemme saarimökki on aktiivisessa käytössä vain kesäaikana, mutta jäätälanteen salliessa siellä tulee käytyä kerran-pari talvessa. Eräänä viikonloppuna tuli tehtyä juuri tällainen päiväretki. Hiihdetään muutama kilometri, perillä katsastellaan paikkoja, muistellaan menynyttä kesää ja suunnitellaan tulevaa. Paistetaan makkaraa nuotiolla ja syödään eväät, tottakai.

Kerta toisensa jälkeen on kiehtovaa nähdä tuttu maisema talviverhoon käärittynä. Laituri tuskin erottuu kohoumana lumimassojen alta ja saunan savupiipulla on päässään korkea lumihattu. Nuotiopaikalta mökin kiuksille siirtyä mieluummin suksilla kuin lumessa kahlatan, vaikka matkaa on vain joitakin kymmeniä metrejä. Peruslämmön puuttuessa mökkiä on turha yrittää lämmittää, koska siihen ei viikonloppu varmaan riittäisi. Tyytyväisenä voi todeta mökillä kaiken olevan kunnossa ja tavaroiden niillä paikoillaan, joille ne on syksyllä jättänyt. Tuntuu kuin aika olisi pysähtynyt.

Kuinka mieli voikaan olla toiveikas, kun lähtiessään painaa oven kiinni takanaan. Syksyllä tunnelmat olivat haikeat, nyt innostuneet. Näkemiin mökki, pian taas tavataan!

Mukavaa kevättä ja kesän odotusta!

Timo Karhapää

Laatumaan markkinointipäällikkö

Sisällys:

- 3 Lyhyesti
- 4 Kalastusluvut kuntoon
- 5 Hossa – Kainuun kalaisa helmi
- 6-7 Suomi – saunahullujen maa
- 8-9 Rakennuslupa-asiat
- Pasin sauna
- 10-11 Alue-esittely: Kuhmoinen
- Piilopirtti Kuhmoisissa

maisema

Laatumaan tiedotuslehti tontti- ja mökkimailman näkymistä

Päätoimittaja **Timo Karhapää**
 Julkaisija **Laatunmaa, Metsähallitus**
 Yhteystiedot **PL 94 (Vernissakatu 4), 01301 Vantaa**
 Ulkoasu ja taitto **Mainostoimisto Hermo**
 Painopaikka **Hansaprint Oy**
 Lehden painos **4000 kpl**

Ylläksen arkkitehtikilpailu ratkennut

Laatumaan ja Lapland Hotels Oy:n järjestämä arkkitehtikilpailu Ylläksen 12 neliökilometrin laajuisen matkailukylän suunnittelusta ratkesi joulukuussa 2010. Ekologisesti kestäviä ja ympäristötietoisia ratkaisuja sekä korkeatasoista loma-asumista ja matkailupalvelurakentamista edistävän kilpai-

lun voittajatyöksi valittiin Eriksson Arkkitehtien ”Kuura”.

Voittajatyön valteina olivat koko kilpailualueen tasapainoinen selvitys ja ideointi sekä eri osa-alueiden toimivat ja omintakeiset maankäytön ratkaisut. Lisäksi suunnitelman arkkitehtuuri oli selkeää ja luonnonmaiseman aiheista koostuvaa.

Kilpailu toteutettiin yhteistyössä Kolarin kunnan sekä Lapin Ely-keskuksen, Aalto yliopiston ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kanssa. Kilpailu kuuluu osana Ylläs II Kehittämishanke 2020:een, jossa alueen kehittämisen pääasiallinen pääpaino on laadukkaan ympäristön rakentamisessa. Voittajasuunnitelma toimii pohjana lopullisen suunnitelmalle, joka on määrä toteuttaa vuoteen 2020 mennessä.

Lue lisää Laatumaan verkkosivuilta:
www.laatumaa.com -> Kiinteistökehitys

Kalastusluvut kuntoon

Yksi kesämökkien suosituimpia harrastuksia on kalastus. Mutta mitä lupia tarvitsee tavallinen mökkiläinen, kun siirrytään kalanpyydyksiin ja jokamiehen oikeuksiin kuuluvien onkimisen ja pilkkimisen ulkopuolelle? Eräsunnittelija Hannu Hupli Metsähallituksen Lieksan toimipisteestä valottaa asiaa.

- Ensinnäkin, vieheillä tai pyydyksillä kalastavan on maksettava kalastuksen hoitomaksu eli hankittava kalastuskortti, kertoo Hupli ja jatkaa. - Alle 18-vuotiaat ja toisaalta 65 vuotta täyttäneet on vapautettu maksun suorittamisesta, samoin he saavat myös vapaasti, ilman lupaa harjoittaa viehekalastusta yhdellä vavalla ja vieheellä. Kalastuskorttia myy Maa- ja metsätalousministeriö, ja tällä veroluontoisella maksulla rahoitetaan kalastukseen liittyviä organisaatioita ja kalatalouteen liittyviä kehittämishankkeita.

Kalastaja voi ostaa henkilökohtaisen, kalenterivuoden mittaisen luvan tai seitsemän päivää voimassaolevan luvan. Lupa oikeuttaa kalastamaan vesialueen omistajasta riippumatta koko läänin alueella yhdellä vavalla ja vieheellä. Poikkeuksena ovat lohi- ja siikapitoiset joet ja kosket, joihin on hankittava oma lupansa. Tämä koskee myös alle 18-vuotiaita ja yli 65-vuotiaita. Toinen vaihtoehto on kääntä osakaskunnan (kalastuskunta) puoleen ja hankkia tarvitsemansa viehekalastus- ja pyydysluvut sieltä. Metsähallituksen hallinnoimille yksityisvesialueille, pyydys-, viehe- ja virkistyskalastuslupia myy Villi Pohjola. Lupia myydään ympäri vuoden netin kautta ja puhelimitse numerosta 0203 44122. Metsähallituksen

viehe- ja virkistyskalastuslupan voi ostaa kätevästi myös ns. mobiililupana kännykällä.

Kalastuslupa hankitaan vesialueen omistajalta. Omistajaluvat ovat pääsääntöisesti perhe- tai ruokakuntaakohtaisia. Kyläilemään tulevat vieraat saattavat siis tarvita omat lupansa. Jos esimerkiksi isäntä lähtee vieraansa kanssa heittämään virveliä kaislikon reunaan, tulee vieralla olla hankittuna oma viehelupa ja voimassaoleva kalastuskortti. Verkoilla käynti ei vaadi vieralta muita lupia kuin kalastuskortin, jos tämä kokee verkot isännän ollessa airojen varressa, kun pyydysluvut ovat kunnossa. Muutamassa osakaskunnassa katiska on vapautettu pyydysluvasta, ja vaikka tämän käytännön laajentamisesta käydään jonkin verran keskustelua, tulee katiskalla lähtökohtaisesti olla lupa.

Kalastuslupien valvontaa suorittavat yleisesti Poliisi, Raja- ja Merivartiolaivos sekä hallinnoimallaan alueella Metsähallituksen erätarkastajat. Nämä kaikki toimivat viranomaisvaltuuksin. Erätarkastajat ovat valtuuttaneet lupavalvontaan myös ulkopuolisia valvojia, lisäksi osakaskunnat tekevät lupatarkastuksia omilla alueillaan. Kalastuskortin puuttumisesta voi saada 50 euron sakon. Jos verkkokalastajalta Metsähallituksen vesillä toi-

miessaan puuttuu asianmukainen pyydyslupa, syyllistyy hän luvattomaan pyyntiin (ns. asianomistajarikos), josta määrätään 10–12 päiväsakon suuruinen rangaistus. Kalastuskortin puuttumisesta tulee 2 päiväsakkoa lisää. - Yksityinen valvoja antaa yleensä kehoituksen hankkia tarvittava lupa, sillä sakkotuomio on vain viranomaisella. Räikeissä tapauksissa valvoja voi tehdä rikosilmoituksen poliisille, Hannu Hupli kertoo.

Eräsunnittelijan neuvot mökkiläiselle:

- Ota selvää vesialueiden rajoista. Niistä riippuu, mistä kalastuslupia lähdetään hakemaan.

- Muista pitää luvat, kalastuskortti ja vieheluvat, mukana kalastaessa.

- Kiinnitä omiin pyydyksiin pyydysmerkki osoitukseksi maksetuista luvista. Pyydykset kannattaa myös merkitä näkyvästi lipuihin.

- Ole aktiivinen ja hanki tietoa kalastuksesta ja kalastusasetuksista. On hyvä tuntea esimerkiksi verkkokalastuksen solmuvälirajoitukset ja kalojen alamitat, joita pienemmät yksilöt on päästettävä vapaaksi. **m**

Hossan retkeilyalue on ehdolla vuoden 2011 retkikohteeksi. Kilpailun teemana on tänä vuonna vesiretkeily.

Hossa – Kainuun kalaisa helmi

Hossan retkeilyalue sijaitsee Kainuussa Suomussalmella. Pinta-alaltaan 90 km² retkeilyalue on perustettu 1979, ja aluetta hoitaa Metsähallitus. Hossan järvet, lammet ja kosket houkuttavat erityisesti kalastajia puoleensa.

Virta kalamiestä houkuttaa – ja koukuttaa

Hossan retkeilyalue on tunnettu kalastajien paratiisina ja sukeltajien suosiossa olevana kohteena. Alueella on jopa 130 järveä ja lampea sekä kilometreittäin virtavesiä. Luontoalueella on männikköistä ja kuusta kasvaa vaarojen ylärinteillä. Harjut erottavat sadat vesialueet toisistaan ja metsissä kasvaa paljon puolukkaa, mustikkaa ja soilla hilla. Porot ja hirvet ovat normaali näky Hossan luonnossa, mutta alueella on nähty myös kaikki Suomen suurpedot, joista karhu yleisimpänä.

Retkeilyaluetta voi hyödyntää niin talvella kuin kesällä. Hossan harrastusmahdollisuuksiin kuuluvat muun muassa vesiturheilu, patikointi, marjastus, pyöräily, hiihto ja keltkailu. Sukeltajille hyvät puitteet tarjoavat järvet, joita jääkausi on muokannut sokkeloiksi ja vesistöjen vesi, joka on kirkasta. Patikointiin lisää potkua tuo jääkauden ja monenlaiset ihmisten jättämät jäljet, joita voi käydä ihastelemaan Värikalliolla tehdyistä, noin 3500–4500 vuotta vanhoista kalliomaalauksista. Vanhimmat retkeilyalueelta löydetty asuinpaikat ovat lähes 10 000 vuotta vanhoja. Veneitä, kanootteja ja kajakkeja on vuokrattavissa vesireiteille.

Kirkkaat vedet, huimat harjumaisemat

Hossalla on tarjota kalastusta moneen makuun. Alueella on helpos-ti saavutettavia lampikalastuspaikkoja ja erämaaisemassa olevia koskikalastuskohteita sekä vetouistelijoiden kalapaikkoja. Karussa hiekkamaastossa vesi on kirkasta ja näkösyvyys lammissa on useita metrejä. Lohikalalampien lisäksi Hossan kalastuslupa-alueeseen kuuluu monia järviä ja lampia, joissa tavataan haukia ja ahvenia. Mustanpuhuvat ahvenet ja isot hauet majailevat lumpeikkojen seassa. Yksi hyvä vinkki on heittää lippauistinta tai jigiiä koskien alaosissa. Sieltä saattaa napata jopa kilon painoinen kyrmynska-ahven tai iso hauki.

Pienimuotoista koskikalastusta voi harrastaa Iikoskella ja Lounatkoskella. Tyypillinen saaliskala on voimakkaasti siiman päässä taisteleva taimen tai harjus. Näillä koskilla kannattaa kokeilla pieniä lippauistimia tai vaappuja. Hossanjoki tarjoaa lisäksi oivat mahdollisuudet perhokalastukselle.

Palveluja ja harrastusmahdollisuuksia runsaasti

Hossa tarjoilee 90 kilometriä eritasoisia merkittyjä luontopolkuja, joiden varsilla on levähdys- ja tulentekopaikkoja sekä yöpymistä varten varaus- ja autiotupia ja teltilualueita. Hossasta löytyy myös virkistyskalastusalue ”Kalamiehen paratiisi”, jossa pääsee kokeilemaan koskikalastusta sekä narraamaan alueen vesistöissä asustavia taimenia sekä järvilohia. Hossan luontokeskus, Samoilijan Sampo, tutustuttaa Hossan historiaan, luontoon ja retkeilyyn, opastaa ja tarjoaa monipuolisia palveluita retkeilyalueella vieraileville sekä antaa tietoa Metsähallituksen palveluista. Metsästys- ja kalastuslupia Hossan alueelle saa Villin Pohjo-lan kautta. Kuusamon palvelut sijaitsevat noin 85 kilometrin päässä. **m**

Suomi

– SAUNAHULLUJEN MAA

Suomalaiset ovat tunnetusti saunakansaa. Saunassa hikoileminen on vahva osa identiteettiämme, ja tämä jonkinlaiseksi hulluudeksikin tituleerattu perinne yhdistetään suomalaisuuteen myös maailmalla. Eikä ihme, että saunasta on muotoutunut ajan myötä suomalaisuuden tavaramerkki – maassamme on Suomen Saunaseuran mukaan enemmän saunoja kuin henkilöautoja, yli kolme miljoonaa.

Made in Finland?

Saunalla on suomalaisessa kulttuurissa pitkät, vuosituhantiset perinteet. Maassamme on saunottu kauemmin kuin tietävästi tunnustettu kristinuskoo. Saunaperinteet ovat ilmeisimmin kantautuneet Suomeen itänaapuristamme Venäjältä, mutta saunan syntymää tuskin kuitenkaan kukaan osaa tarkkaan määrittellä. Vaikka sauna ei alunperin ole lähtöisin Suomesta, maassamme perinne on säilynyt elinvoimaisimpana aina tähän päivään saakka. Vastapainoa kylmälle ilmastolle tuova sauna on toiminut suomalaiselle niin kirkkona, apteekkina, sairaalana kuin kylpylänäkin. Saunassa on synnytty, asuttu, yövytty, seurusteltu, työskennelty, tehty rohtoja sekä lopulta kuoltu ja valmisteltu vainajat tuonpuoleiseen. Saunassa on myös valmistettu maltaita ja erityisesti läntisessä Suomessa palvattu eli savustettu lihaa.

Länsisuomalaisten saunoissa vihdotaan, kun sitä vastoin itäsuomalaiset vastovat. Suomalaisessa saunakulttuurissa juhla valmistelut ovat edellyttäneet perusteellista puhdistautumista, joten erityisesti juhlapyhät ovat olleet ”saunomisen arvoisia”. Tänä päivänä sauna kuuluu rituaalinomaisesti niin suomalaisen jouluun kuin juhannusaattoonkin. Aikoinaan sauna on liitetty vahvasti kekriin ja talvipäivänseisaukseen, joista nykyisen joulusaunakulttuurin katsotaan saaneen alkunsa.

Saunasta saunaan

Yleisin suomenkielen lainasana, sauna, on levinnyt sellaisenaan monin kieliin. Sanana sauna tarkoittaa lämmitettyä maakuoppaa tai poteroa. Ensimmäiset saunat olivatkin maahan kaivettuja kuoppia, joissa myös asuttiin. Lämmitettäessä tulella kuopassa olevaa kivikasaa saatiin aikaiseksi varaavaa lämpöä. Kuumille kiville veden kaataminen taas synnytti vesihöyryä, joka sai asukit hikoamaan ja lian irtoamaan. Näin luultavasti syntyi suomalainen sauna. Asumuksen ja saunan yhdistelmää suosittiin ilmeisen pitkään, sillä erillisestä saunarakennuksesta löytyy merkin­töjä vasta 1100-luvulta alkaen.

Suomalainen on ehtinyt saunaa myös metsästys- ja kalastusretkien tukikohdiksi tarkoitetuissa eräsaunoissa sekä riihisaunoissa, jotka olivat usein korkeita savupirttejä, joissa sekä asuttiin, kylvettiin että kuivatettiin satoa. 1930-luvulle asti savusauna oli talonpoikais-Suomen perinteisin saunatyyppi. Sittemmin saunakulttuuri on sähköistynyt kaupungistumisen myötä.

Nykyään suomalainen suosii maaseudulla, kesämökeillä ja omakoti-alueilla saunarakennuksia, jotka sijaitsevat erillään pihan muista rakennuksista ja mielellään veden äärellä. Sauna on kuitenkin onnistuttu yhdistämään myös muihinkin asumismuotoihin. Kerrostalojen yhteiset talosaunat ovat olleet suosittuja 60–70-luvuilta lähtien, ja viime vuosikymmeninä rivi- ja kerrostaloasuntojen niin kutsutut huoneistosau­nat ovat yleistyneet.

Sauna

– köyhän miehen apteekki?

Saunan terveellisyydestä on esitetty argumentteja niin puolesta kuin vastaan. Esimerkiksi 1970-luvulla kohun sai aikaan eräs tutkimus, jossa tarkasteltiin saunomisen vaikutusta raskauden alussa sikiön keskuhermostovaurioihin. Suomalainen jatkotutkimus kuitenkin osoitti, ettei näillä tekijöillä ole yhteyttä.

Joidenkin tutkimusten mukaan saunomisella on positiivinen vaikutus unenlaatuun ja unen saantiin. On myös tutkittu, että miedon saunälämmön kaltainen lämpö­rasitus lieventäisi sydämen vajaatoiminnan oireita. Infrapunasaunoilla oletetaan olevan monenlaisia terveyttä edistäviä vaikutuksia. Noin 50-asteisessa infrapunasaunassa hikoilemisen aiheuttaa kiukaan ja löylyjen sijaan infrapunasäteily. Auringon lähettämän lämmön kaltainen lämpö vilkastuttaa verenkiertoa ja aineenvaihduntaa. Näin ollen infrapunasaunan väitettään vaikuttavan parantavasti muun muassa kiputiloihin, nivel­­tulehduksiin ja jopa reuman oireisiin.

Terveysvaikutukset tuskin kuitenkaan ovat ainoita syitä sille, miksi maamme saunakulttuuri säilyy vahvana vuodesta ja aikakaudesta toiseen. Saunomisen pitkät perinteet, ihmisiä yhdistävät sosiaaliset vaikutukset sekä toimituksen aikaansaama hyvä, rentoutunut olo ja mieli luultavasti tekevät meistä sellaisia saunahulluja, kuin olemme. **m**

Saunavastan
teko-ohjeet
netissä:
www.laatumaa.com

Saunat maailmalla

Saunaa vastaavia laitoksia on tavattu myös monissa muissa kulttuureissa kautta aikojen. Pohjoisen leveysasteen kulttuureille ominaisia ovat olleet hikikylpyyn tarkoitettut tilat, kuten rituaalinomaiset intiaanien ja eskimojen hikimajat, joihin ei perinteisesti ole liittynyt puhdistautumista tai peseytymistä. Etelämmässä yleisiä ovat olleet kuumat kylpytilat vesialtainen ja hieronta-tiloineen. Näistä esimerkkinä antiikin roomalaisten kylpylät sekä turkkilainen sauna eli hammam.

Suomalaisen saunan sukulaisia:

VENÄJÄ: Banja

Venäläisen banjan löylyhuone ”parilka” on hyvin samankaltainen kuin suomalaisessa saunassa. Myös banjan lämpötila vastaa suomalaista saunaa, mutta ilma on kosteampi. Saunaperinteeseen kuuluu myös koivu­vastalla vastominen. Joskus banjan yhteydessä törmää vilvoittelultaaseen, jossa saunajat kastautuvat yksi kerrallaan. Kylpemisen lopuksi saunajat viilentyvät kaatamalla pääl­lensä kylmää vettä.

Keski- ja Etelä-Venäjän maaseudulla on saunottu myös tilavissa leivinuuneissa. Uunissa kylpemistä on tavattu myös Savossa ja Karjalassa joidenkin sairauksien hoidon yhteydessä.

MEKSIKO: Temascal

Temascal on iglunmuotoinen meksikolainen lääke- tai hikimaja, jonka tarkoituksena ei alunperin ole ollut puhdistautuminen vaan parantaminen. Temascalaja onkin tänä päivänä kahdenlaisia: parantava ”temascal curative”, joka rentouttaa ja helpottaa sairauksien oireita; ja henkinen ”temascal espiritual”, jonka tarkoituksena on vapauttaa kylpijä nyky­maailman paineista.

Parantavaan saunaperinteeseen kuuluu, että mudalla valellut kylpijät antavat mudan kuivua auringossa, pesevät sen pois ja menevät saunaan hikoilemaan. Henkistä saunomista ja löylyn­heittoa taas johtaa henkilö, joka toimii ikään kuin ”parantajan” roolissa.

TURKKI: Hammam

Turkkilainen höyrysauna eli hammam on lähtöisin Lähi-idän alueelta. Sauna eroaa suomalaisesta siten, ettei siellä ole kiuasta eikä lämpötila kovin korkea. Ilma on pikemminkin hyvin kostea ja höyryistä.

Usein hammameissa on roomalaisille kylpyläperinteelle ominaiset saunomishuoneet: kuuma, lämmin ja viileä. Kuumen huoneen keskellä on suuri marmorinen taso loikoilevia kylpijiä varten. Lämmin huone on pyhitetty peseytymiselle ja kylmä huone rentoutumiselle ja pukeutumiselle. Jälkimmäisissä usein nautitaan myös virkistäviä juomia ja saatetaanpa ottaa hieronnan jälkeen nokoset niitä varten rakennetuissa kopeissa.

Lähteet:
Suomen saunaseura
(<http://www.sauna.fi/suomensaunaseura>) 20.2.2011
GoSauna Oy (<http://www.gosauna.fi>) 1.3.2011
Wikipedia (<http://fi.wikipedia.org/wiki/sauna>) 28.2.2011

MÖKKINIKKAROINTIA

Suomalaiset ovat ahkeria mökkeilijöitä. Keskimäärin suomalainen viettää aikaa vapaa-ajanasunnollaan 75 vuorokautta vuodessa*. Tuossa ajassa mökillä ehtii syn-tyä yhtä jos toista. Saunaa, aittaa, leikkimökkiä, tuuliviiriä tai vaikkapa koiran-koppia.

Oletko sinä nikkaroinut mökillä jotain omaperäistä?

Lähetä meille kuva ja lyhyt selostus kättesi töistä:

laatumaa@laatumaa.com

Julkaisemme osan jutuista seuraavissa Maisema-lehden numeroissa.

* Kesämökkibarometri 2009, Tilastokeskus.

PASIN SAUNA NOUSI AITIOPAIKALLE

Pasi Silomäen varsin erikoinen sauna sijaitsee Parkanon kyljessä, Kuivasjärven kylässä, aivan Kuivasjärven rannalla.

- Tarkoituksena oli rakentaa siirreltävä sauna, jonka voi tarpeen tullen nostaa vaikkapa lautan päälle ja kylpeä ve-sillä. Rakenteeltaan sauna on kuitenkin sen verran pai-nava, ettei sitä siirrellä käsivoimin, Pasi kertoo luomuk-sestaan.

Saunalle tehtiinkin lopulta ”oma petinsä”, ja sen viereen asennettiin kylpytynnyri siltä varalta, jos vesi järvestä sattuisi olemaan liian viileätä.

Itse sauna on rakennettu pingottamalla ohut va-neri pyöreän, halkaisijaltaan 180 cm puurungon, ympärille. Löylyistä huolen pitää pienin mahdolli-nen puukiuas. - Parasta saunoessa on, kun lauteil-ta voi katsella kaukaisuuteen lasisen saunanoven läpi Kuivasjärven kauniille selälle, Pasi toteaa.

Oletko sinä
nikkaroinut
mökillä jotain
omaperäistä?
Lähetä tarinasi:
www.laatumaa.com

Mökkirakentamisessa tarvittavat luvat

Tarvitaanko aitalle tai leikkimökille rakennuslupa? Entä laiturille, kylpyp-aljulle tai kesäkeittiölle? Lupainsinööri Risto Mustonen Jyväskylän kaupun-gin rakennusvalvonnasta selventää lupakäytäntöä Maisema-lehden luki-joille.

Risto Mustonen korostaa, että ensisijaisesti lu-pa-asioita kannattaa kysellä oman kuntansa rakennusvalvonnasta. Mikä on mahdollista ja sallittua yhdessä kunnassa, ei välttämättä ole sitä toisessa. Ja koska luvaton rakennus tai ra-kennelma voidaan vaatia purettavaksi, on oi-kein selvittää asiat ennen kuin alkaa rakentaa. - Lähtökohtaisesti rakentaminen on luvanva-raista, mutta kunta voi rakennusjärjestykses-sään helpottaa rakentamista ilmoituksenvarai-seksi tietyin edellytyksin.

Rakennukseksi Jyväskylässä asemakaava-alueilla tulkitaan yli 10 m² suuruiset neljän seinän rajaamat tilat teknisistä ominaisuuk-sista riippumatta (kylmä/ lämmitetty, perus-tamistapa jne.). Tätä rajaa pienemmät tulki-taan Jyväskylässä vajaksi tai rakennelmaksi,

josta annetaan ilmoitus 30 vrk ennen raken-tamisen aloittamista. Alle 4 m²:n rakennel-masta – esimerkiksi leikkimökistä – ei tarvit-se antaa ilmoitusta. - Asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla jopa 20 m²:n rakennel-ma voi mennä pelkällä ilmoituksella, jos se ei sijaitse ranta-alueella, toteaa Mustonen ja jat-kaa – Sauna on todettu laissa selkeästi raken-nukseksi, koska siinä on hormi. Niinpä sauna vaatii koosta ja sijainnista riippumatta aina ra-kennusluvan.

Varmaan jokaiselta rantamökiltä löytyy lai-turi. Enintään 15 m²:n laiturin saa Jyväsky-lässä rakentaa, kun tekee asiasta ilmoituksen, isompien yksityiskäytössä olevien laitureiden kohdalla vaaditaan lupa. Kiinteiden laiturira-kenteiden tekemiseen vaaditaan herkemmin lupa kuin vaikkapa ponttonilaiturille. Jos lai-turista aiotaan tehdä oikein iso, pitää sille ha-kea myös vesilain mukainen lupa ympäristö-viranomaiselta, samoin kaikille kaupalliseen käyttöön tuleville laitureille. Vanhanajan ve-netalaita ei enää juuri rakenneta, eikä lupaa veden päälliselle talaalle enää heltäisi vaan ta-las olisi rakennettava rannan puolelle. Laitu-rille rakennettavat kopit ovat myös pannas-sa. Jos mökkiläinen haluaa pengertää rantaa,

on toimivalta silloinkin ympäristöviranomai-sella. Ranta-alueet tosin pyritään säilyttämään mahdollisimman luonnontilaisina. Sen sijaan kylpyaljun saa rakentaa ilman rakennuslupaa samoin kuin kaivon. Kaupungin rakennusjär-jestyksen mukaan aidan rakentamiseen tarvi-taan lupa vain kadun puolella eli käytännös-sä mökkiläinen voi myös vapaasti aidata oman tonttinsa, toki naapurin kanssa yhteisestä ra-jasta sopien.

Lupainsinööri Mustonen kertoo, että ra-kennuslupaa haettaessa mökkinaapurin kuuleminen kuuluu asiaan, rakennusilmoituksissa yleensä harvemmin. Ilmoituksen saatuaan lu-paviranomainen voi ilmoituksen sijasta edel-lyttää rakennus- tai toimenpideluvan hake-mista, jos se yleisen edun tai naapureiden oikeusturvan kannalta on tarpeen. Tällaisia ”rajatapauksia” voivat olla esimerkiksi kesä-keittiöt, jotka ovat usein hyvin erinäköisiä ja –kokoisiakin. Hankkeita, jotka mökkiläinen toteuttaa ilmoitusmenettelyllä, ei rakennusval-vonta käy katselmoimassa paikan päällä luvan vaativassa rakentamisessa kylläkin. Isommissa hankkeissa pidetään aloituskokous ja loppu-katselmus tavalliseen tapaan, mökkisaunojen osalta riittää yleensä pelkkä loppukatselmus, toteaa Mustonen. **m**

Kuhmoinen

on keskeinen osa luonnonkaunista Suomea

Etäisyydet:

- Lahteen n. 75 km
- Tampereelle n. 85 km
- Jyväskylään n. 100 km
- Helsinkiin n. 185 km

Kuhmoinen, tuo kesäasukkaiden suosima, yli 400 järven ympäröimä kunta, sijaitsee eteläisessä Keski-Suomessa, Päijänteen äärellä. Tähän mökkiläiset ympäri Suomea pakenevat aina tilaisuuden tullen kaupungin kiireestä luonnonrauhaan.

Kuhmoinen houkuttaa etenkin kesäisin keskisen Suomen luonnosta nautiskelijoita äärelle. Reilun parin tuhannen asukkaan kunnassa onkin kesämökkejä enemmän kuin asukkaita, kolmisen tuhatta. Keskeinen sijainti maamme kartalla saa kesäasukit liikenteeseen niin Tampereelta, Jyväskylästä, Lahdesta kuin pääkaupunkiseudultakin.

Metsän siimeksestä sataman sykkeeseen

Kuhmoisen alue on tunnettu kauniista, puhtaasta metsäisestä luonnosta sekä lukuisista karuista ja kirkasvetisistä järvistään. Kuhmoinen onkin täydellinen luonnonrauhaa rakastavalle mökkiläiselle

– alueen luonne on oiva arjen tasapainotamiseen, rauhoittumiseen sekä luonnonläheisiin harrastuksiin. Kiireisenkin arjen orjan mieli virkistyy rauhallisia metsä- ja järvimaisemia tuijotellen, Päijänteen kauniita saaristomaisemia katsastellen, veden

äärellä harrastaen tai metsissä samoillen. Vaikka alueen kattavat palvelut löytyvätkin kohtalaisen matkan päästä, lähimpään kauppaan ja "ihmisten ilmoille" saattaa metsän siimeksestä olla matkaa kymmeniä kilometrejä.

Kuitenkin myös aktiviteetteja kaipaaville löytyy alueelta paljon tekemistä. Kuhmoisten satama-alue houkuttaa veneilijöitä ja muita vesipetoja monipuolisilla palveluillaan. Vierailijoille satama tarjoaa risteilyjä, soutelua, melontaa, kalastusta ja vähän vauhdikkaampiakin aktiviteetteja, kuten vesiskootterijelua. Talvisin jäätä pitkin pääsee kätevästi moottorikelkalla vaikkapa Himoksen laskettelurinteille. Hiihtokeskus Himosvuori lukuisine palveluineen sijaitsee maanteitse noin viidenkymmenen kilometrin päässä.

Kansallispuiston voi kokea monin tavoin!

Kuhmoisissa sijaitseva Isojärven kansallispuisto vie retkeilijänsä syvälle luonnon yti-

meen, rauhallisen karuihin erämaisemiin. Kumpuileva ja vaihteleva maasto luo ihanneolot retkeilyolosuhteet luonnossa liikkujalle. Päivän patikkaretki tai pidempikin vaellus on oivallinen tapa tutustua alueen monipuoliseen luontoon, aina jylhistä metsänäkymistä tasaisiin järvimaisemiin. Oman leimansa alueen luontoon tekevät maankuoren murtumalinjoihin muodostuneet pitkät, kapeat järvet ja murroslaaksot eli hoilot.

Kansallispuisto kattaa yhtenäisen maan alueen lisäksi yli 20 Isojärven saarta. Alueen voi siis kokea myös vesiteitse vaikkapa meloen. Nähtävää riittää melojalle myös useammaksi päiväksi, jos matkaa taittaa kansallispuiston rantoja ja saaria kauemmaksi. Isojärven tunnelmalliset laavut sekä metsätyön historiaa henkivät tukkilaiskämpät ovat myös näkemisen ja kokemisen arvoisia. **m**

Mökkiläinen

Piharakennukset rannasta katsoen

Luonto on vahva sisustuselementti

Piilopirtti Kuhmoisissa rentouttaa kiireisen mielen

Helsinkiäinen Ollipekka hankki vaimonsa Teijan kanssa Laatumaa-tontin Kuhmoisista parisen vuotta sitten, kesällä 2009. Päätös lomapaikan hankinnasta tehtiin vauhdilla. - Kun eteen osui se oikea tontti, oltiin sitä jo seuraavana päivänä katsastamassa. Parin päivän päästä nimet olivat papereissa, ja tontti olikin jo oma.

5 000 neliömetrin tontti miellytti uusia omistajiaan ensikohtamisesta lähtien. Siihen rajautuva Metsähallituksen metsänhoito-alue niemineen, lähellä sijaitseva kansallispuisto sekä mutkaton kaupanteko valtion kanssa tekivät tontin ostopäätöksestä helppoa. Myös karu, koskemattomalta vaikuttava luonto sekä tontin sijainti mökkien päässä, syvällä luonnon sylissä ja kaukana vilkkaasta liikenteestä, herätti myös uusien kesäasukkien kiinnostuksen.

- Mökkipaikka hankittiin pakopaikaksi kiireisestä arjesta. Ja tämän asian piilopirttimme on ajanutkin erinomaisesti, Ollipekka tuumii.

Erityistä erämaatunnelmaa

5 000 neliömetrin tontille nousi vuodessa reilun 80 neliön huvila, saunarakennus tilavine pukuhuoneineen sekä huussi. - Rakennukset ovat vielä pientä viimeistelyä vailla, mutta kuitenkin loppusuoralla, Ollipekka kertoo.

Rakentamisvaiheessa haluttiin vaalia alueen omaleimaista erämaaluontoa, joten huvilan edustalle päätettiin jättää alkuperäistä aluskasvustoa – jäkälää, puustoa ja kivikkoa. Myös tontin järven puoleinen alue jätettiin kasvustoltaan luonnontilaan. - Itse ranta oli alun perin sen verran "luonnollisessa tilassa", että ajoimme siihen täysin uuden hiekkarannan.

Loivassa rinteessä, ison kallion kupeessa ja niemenokassa sijaitsevan tontin sijoittuminen etelä-länsisuuntaisesti takaa myös,

että lomalaiset pääsevät nauttimaan auringon säteistä aamusta iltaan. Nikkaroinnin lisäksi tekemistä mökillä riittää. - Isojärven kansallispuistossa, ihan naapurissa, voi käydä bongaamassa vaikkapa majavia. Myös mato-onkiminen omassa rannassa on hyvin rentouttavaa puuhaa, Ollipekka toteaa.

Vastapainoa arjen aherrukselle

Ollipekka ja Teija kaipaavat mökkeilyltä rauhaa ja tietynlaisia askeettisuutta. Vaikka mökiltä löytyvät sähköt ja monia muita mukavuuksia, ei siitä haluttu tehdä "kakkosasunnon" kaltaista.

- Kyllä mökillä on oltava oma, erityinen mökkitunnelmansa. Sen vuoksi emme ole hankineet tänne esimerkiksi televisiota tai mikroaaltouunia - emmekä aio hankkiakaan.

Alue on ihanteellinen mökkeilijöille, jotka haluavat vastapainoa luonnonrauhasta hektiselle arjen aherrukselle. - Mökkinaapurit ovat sopivan välimatkan päässä, ja tontin toisen puolen suojelualue takaa, ettei uusia naapureita ole hetkeen näköpiirissä, Ollipekka kertoo. Luonnon puhtaus ja Pitkäjärven juomakelpoinen vesi olivat myös isoja etuja tontin valinnassa. Helsinkiäisten tulevaisuuden haaveena on silti porata pihaan oma kaivo.

- Kuhmoisten sijainti Keski-Suomessa on hyvä, sillä matka Etelä-Suomen ruuhkista tänne on hyvin kohtuullinen, toteaa Ollipekka. Hieman alle parinsadan kilometrin matka mökille kotia Helsingistä taittuu autolla. Ja omaan piilopirttiin paetaan aina kun vain mahdollista. - Pidämme mökkiä kylmänä, joten mökkeily menneenä talvena on jäänyt vähän vähemmälle. Ajatuksemme ovatkin kovasti jo huhtikuussa, jolloin pääsemme taas mökille rauhoittumaan ja puuhastelemaan. Nauttimaan Suomen luonnotta ja rauhasta parhaimmillaan. **m**

Laatumaa INFO

Kevään messut kutsuvat!

Laatumaa on mukana **Oma Mökki -messuilla 7.–10.4.2011**
Helsingin Messukeskuksessa

Tervetuloa vierailemaan osastollemme ja tutustumaan mm. tontin
vuokraamisen mahdollisuuksiin.

Laatumaa mukana myös seuraavilla messuilla:

Pohjois-Suomen erämessut, Oulu 19.–22.5.

Loma-asuntomessut Mäntyharjulla 27.6.–10.7.

Omakoti-messut Vantaalla 28.–30.10.

Suksipaketti palautekyselyn voittajalle!

Lähetimme edellisestä Maisema-lehdestä palautekyselyn lehden vastaanottajille.
Vastanneiden kesken arvoimme n. 300 euron arvoisen suksipaketin, jonka voitti
Taina Erttola. Onnittelemme voittajaa!

Osoitteenmuutoksia Laatumaaalla:

Kuopion toimipisteemme uusi osoite on 15.4. alkaen
Asemakatu 7 (PL 1058), 70101 Kuopio.

Hämeenlinnan toimipiste muuttaa **x.x.** osoitteeseen
Talaskuja 3, 13200 Hämeenlinna

Rovaniemen uusi toimipiste löytyy osoitteesta
Ounasjoentie 6 (PL 8016), 96101 Rovaniemi

Laatumaa on osa Metsähallitusta.